

Sparen en Consumptief Krediet

Er zijn binnen de Consumptief Krediet- en Spaarmarkt het afgelopen jaar weinig wijzigingen geweest op het gebied van de productvoorwaarden. Op de spaarmarkt is na jaren van relatieve rust wel weer wat meer beweging gekomen. Zo is het aantal marktspelers bij met name Lange termijndeposito's (LTD's) flink toegenomen en waren er over de gehele linie veel rentewijzigingen. Om deze redenen staat de spaarmarkt centraal in dit Special Item. Er zal onder andere worden gekeken naar het verloop van de spaarrentetarieven en dieper worden ingegaan op het gegroeide productaanbod. Voor de Consumptief Kredieten volstaan we dit jaar met een beknopte rentebeschuiving en -als sluitstuk van deze Special- de ProductRatings (zie pagina 4). We beginnen dit Special Item met de MoneyView ProductRatings voor spaarproducten.

ProductRatings **Spaarrekeningen en Deposito's**

Voor de ProductRating 'Prijs' zijn de rentes van 47 Dagelijks opvraagbare spaarrekeningen (DOS) met elkaar vergeleken, bij een saldo van € 10.000,-. Voor 52 LTD's zijn de rentetarieven bij looptijden van 1, 2 en 5 jaar onderzocht. Naast de huidige rentestand is ook gekeken of producten zich het laatste anderhalf jaar, of sinds introductie, in de top van de markt hebben bevonden qua rentetarieven. Dit is gedaan om te voorkomen dat een momentopname bepalend is voor de ProductRating. Ten behoeve van de ProductRating 'Voorwaarden' zijn 52 DOS en 57 LTD's op basis van respectievelijk 48 en 36 verschillende criteria uit de MoneyView ProductManager met elkaar vergeleken. De 5-sterrenproducten zijn bij zowel de ProductRating Prijs als Voorwaarden op alfabetische volgorde gerangschikt.

★★★★★ DOS **PRIJS**

- **Bigbank** Flexibel Sparen
- **Klarna** Klarna Spaarrekening
- **Nordax Bank** Nordax Bank Spaarrekening

★★★★★ DOS **VOORWAARDEN**

- **bunq** Easy Savings
- **Rabobank** Rabo Spaarrekening
- **SNS** SNS Internet Sparen

★★★★★ LTD **PRIJS**

- **Bigbank** Deposito
- **Fjord Bank** Spaardeposito
- **Inbank** Spaardeposito

★★★★★ LTD **VOORWAARDEN**

- **ASN Bank** Flexibel Sparen
- **Rabobank** Rabo DoelSparen
- **SNS** SNS Keuzedeposito

Het **MPR-systeem** voor de ProductRating 'Voorwaarden' omvat een puntensysteem, waarbij individuele productcriteria een score tussen 1 en 5 punten krijgen toegekend. De score 3 staat hierbij voor marktconform, de scores 4 en 5 voor meer dan marktconform en de scores 1 en 2 voor minder dan marktconform. Op deze 'basisscores' wordt vervolgens een weging toegepast. Bij de vertaling van de MPR-scores naar de MoneyView ProductRating worden de aan elkaar gerelateerde productcriteria bij elkaar gevoegd tot samenhangende clusters. De individuele MPR-scores per cluster worden bij elkaar opgeteld, waarna er per cluster eveneens een weging is toegekend. De aldus ontstane gewogen scores per cluster worden bij elkaar opgeteld waarna er een puntentotaal per product ontstaat. Voor een overzicht van de wegingsfactoren zie www.specialitem.nl

Heeft uw product een **5-sterren ProductRating**? Gefeliciteerd! Wilt u met het ProductRating-logo naar buiten treden? Neem **contact** op met MoneyView en vraag naar de voorwaarden.

© MoneyView Research B.V. 2024. Niets uit deze uitgave mag worden verspreid of vervoelvuldigd zonder schriftelijke toestemming vooraf van de uitgever.

ProductRatings Prijs

Twee van de drie 5-sterrenproducten bij DOS hebben hun 5-sterrenstatus van vorig jaar weten te prolongeren. Dit zijn de Zweedse Nordax Bank Spaarrekening en Flexibel Sparen van de Estse Bigbank. De derde winnaar is de Zweedse nieuwkomer Klarna Spaarrekening. Momenteel zijn er een paar DOS met hogere rentes dan de 5-sterrenproducten, zoals de producten van Santander, Distingo Bank en Collector. Deze DOS zijn pas sinds kort verkrijgbaar waardoor ze (nog) niet in aanmerking komen voor vijf sterren. Dat geldt ook voor de spaarrekening van Trade Republic, van origine een beleggingsproduct met een creditrente op niet uitstaand beleggingssaldo. Banca Progetto komt niet in aanmerking voor vijf sterren, omdat er niet kan worden bijgestort of gedeeltelijk geld kan worden opgenomen. De

5-sterrenproducten boden op de peildatum allemaal een rente van meer dan 3,20%. Bij LTD is er een wijziging in de sterrenverdeling ten opzichte van een jaar eerder. Het Litouwse Fjord Bank Spaardeposito ontvangt voor het eerst vijf sterren. De andere twee winnaars zijn net als vorig jaar het Spaardeposito van Inbank (Estland) en 'usual suspect' Bigbank (Estland). Hoewel de 5-sterrenproducten zich in de top begeven gedurende de onderzochte periode van anderhalf jaar, vergoeden ze momenteel niet de allerhoogste rentes. Er zijn LTD's met hogere rentes, maar deze bieden veelal niet alle drie de onderzochte looptijden of zijn te kort aanwezig op de markt, waardoor ze (nog) niet in aanmerking komen voor vijf sterren. Daarvoor is het nodig om een trackrecord van hoge rentes over een langere periode op te bouwen.

ProductRatings Voorwaarden

2024 heeft geen verandering gebracht in de toekenning van de vijf sterren voor de voorwaarden bij DOS. Het zijn opnieuw de bunq Easy Savings Spaarrekening, de Rabo Spaarrekening en de SNS Internet Spaarrekening die vijf sterren ontvangen. Online bank bunq onderscheidt zich doordat er geen tegenrekening verplicht is en de klant de historie van zijn spaarrekening vanaf de startdatum kan inzien. Aandachtspunt bij bunq is wel dat slechts twee maal per maand vrijelijk opgenomen kan worden. De 5-sterrenproducten scoren in zijn algemeenheid gelijk aan of beter dan marktconform op bijna alle onderzochte voorwaarden.

Dit jaar zijn het opnieuw de Volksbank-labels ASN en SNS die vijf sterren scoren bij de LTD's. Rabo Doelsparen heeft zich als nieuwkomer ook in de top-3 genesteld.

Rabobank onderscheidt zich door de ruime keuze in looptijden en de mogelijkheid om elke gewenste einddatum te kiezen (tussentijdse periodes). Net als bij DOS geldt dat de grootbanken oververtegenwoordigd zijn als hoog scorende aanbieders wanneer het gaat om de voorwaarden. Het merendeel van de nieuwe producten op de markt wordt aangeboden door spaarplatform Raisin. Hoewel deze producten tariefmatig vaak erg goed scoren, blijven ze achter als het gaat om flexibele voorwaarden: in tegenstelling tot de 5-sterrenproducten kan bij buitenlandse LTD's het spaarsaldo bij impactvolle gebeurtenissen (bijvoorbeeld overlijden of arbeidsongeschiktheid) eigenlijk zelden kosteloos worden opgenomen. Spaarders raken dan meestal in ieder geval de opgebouwde rente kwijt.

Marktfeiten Toegelicht

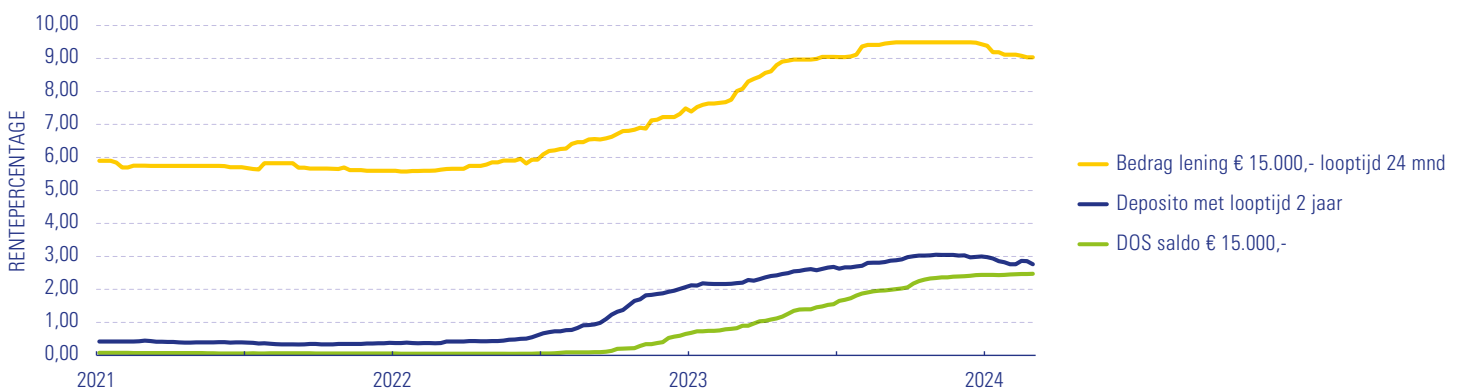
Consumptief krediet

De dalende trend in het gemiddelde uitstaande bedrag aan consumptief krediet bij huishoudens zette ook in 2023 door. Ten opzichte van een jaar eerder is dit gemiddelde met bijna € 1 miljard gedaald tot net boven € 9 miljard. Desondanks is het aanbod van persoonlijke leningen (PL'en) na een paar jaar van daling weer licht aan het stijgen. Het zijn vooral producten voor specifieke doelgroepen - zoals ondernemers of senioren - die in het afgelopen jaar zijn geïntroduceerd.

Wat betreft de rentetarieven hebben er verschillende wijzigingen plaatsgevonden

in de afgelopen jaren. De maximale kredietvergoeding die kredietverstrekkers aan klanten mogen doorberekenen stond jarenlang op 14%, bestaande uit de wettelijke rente van 2% plus een opslag van 12%. Tijdens de coronacrisis werd de opslag tijdelijk verlaagd naar 8% om consumenten in bescherming te nemen. De wettelijke rente is sinds 1 januari 2023 in 3 stappen verhoogd van 2% naar 7%, waardoor de maximale kredietvergoeding uitkomt op 15% per 1 januari 2024. Deze stijging is ook terug te zien in het renteverloop voor de PL'en in de grafiek.

GEMIDDELDE RENTETARIEVEN DOS, PL EN LTD'S, 2021 - 2024

Bron: MoneyView

Sparen

In het kielzog van de renteverhogingen door de ECB hebben de spaarrentes in de tweede helft van 2022 de weg omhoog weer gevonden. Zo zijn de negatieve spaarrentes bij DOS verdwenen en liggen de (gemiddelde) rentetarieven bij alle DOS inmiddels weer ruim boven 2% (zie grafiek). Op de peildatum van het onderzoek (1 maart 2024) ligt het gemiddelde rentetarief van DOS en LTD weer op het niveau waar het ruim 10 jaar geleden lag.

Bij DOS bedraagt dit gemiddelde ongeveer 2,50% en bij LTD's (looptijd 2 jaar) rond 2,80%. Dat de rente een flinke opwaartse beweging heeft gemaakt, is ook terug te zien in het aantal rentewijzigingen sinds 2021. Bij zowel DOS als LTD zijn door MoneyView gedurende heel 2023 meer dan drie keer zoveel renteaanpassingen geregistreerd als in 2021. Het aantal mutaties lag bij DOS net boven 260 en bij LTD rond 330.

Opvallend is dat in de jaren met lage rentestanden, mensen juist meer zijn gaan sparen. Terwijl de rente bij DOS gedurende de afgelopen 5 jaar gemiddeld uit kwam op ongeveer 0,50%, werd in deze 5 jaar meer dan € 90 miljard gespaard. In de 10 jaar daarvoor werd iets meer dan € 80 miljard gespaard, terwijl de rente over die gehele periode gemiddeld uitkwam op ongeveer 1,50%. Oorzaken hiervoor zijn onder andere onzekerheid over de toekomst (denk bijvoorbeeld aan corona en de oorlog in Oekraïne), maar ook het feit dat bij een lage rente simpelweg meer gespaard moet worden om eventuele spaardoelen te bereiken.

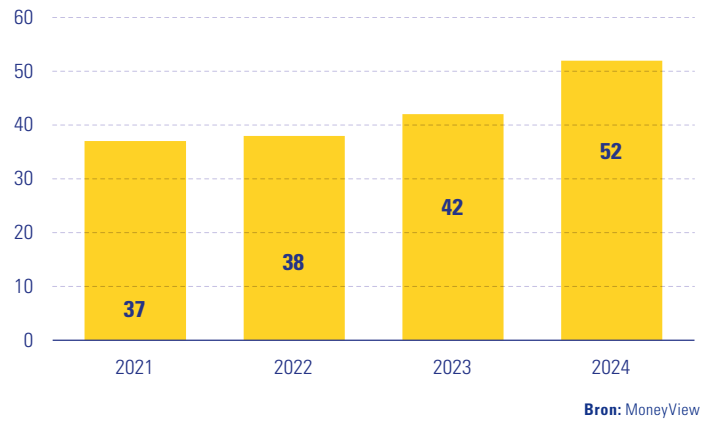
Na anderhalf jaar van voornamelijk rentestijgingen, lijkt de opgaande lijn van de rentetarieven momenteel te stagneren en zelfs weer wat naar beneden te bewegen. De laatste paar maanden zien we vooral bij LTD de rentes weer zakken. De ECB rente staat momenteel op de hoogste stand ooit en de inflatie is, na de recordhoogte in 2022, weer flink gedaald. Het lijkt er dan ook niet op dat de ECB nieuwe renteverhogingen zal gaan doorvoeren. Dit zullen naar verwachting eerder verlagingen zijn. Het feit dat de spaarrentes nu al weer licht dalen, weerspiegelt dat banken alvast voorsorteren op die verwachte renteverlagingen van de ECB.

Trends en Productontwikkelingen **Toegelicht**

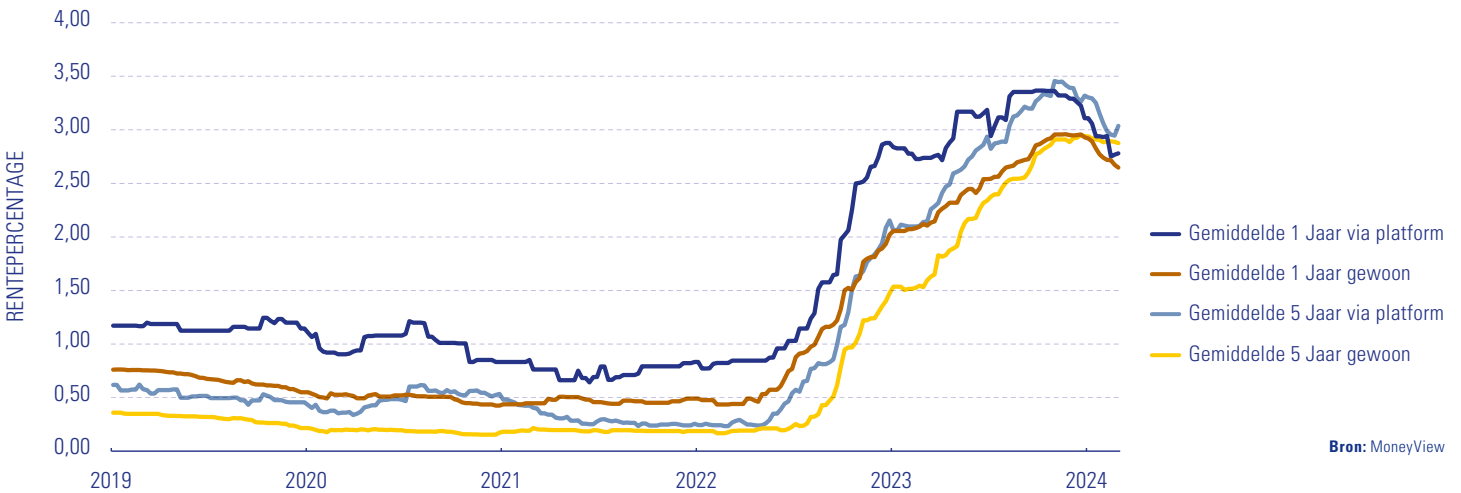
Dat sparen aan populariteit wint, blijkt ook uit de omvang van het aanbod LTD's. Nadat de rentetarieven in het tweede deel van 2022 stegen, nam ook het aantal deposito's toe (zie figuur).

Als we inzoomen op de nieuw geïntroduceerde producten sinds 2021, dan valt op dat het allemaal buitenlandse LTD's zijn of producten die worden aangeboden door van origine buitenlandse aanbieders. Het overgrote deel wordt aangeboden via spaarbemiddelaar Raisin. Dit spaarplatform kwam eind 2019 op de Nederlandse spaarmarkt en biedt vanaf dat moment de eerste buitenlandse deposito's aan. Later zijn daar ook verschillende buitenlandse DOS bijgekomen. Dat het spaarplatform niet meer weg is te denken, blijkt wel uit het feit dat wekelijks meer dan € 100 miljoen aan spaargeld wordt gestald bij Raisin. Momenteel wordt op dit platform 56% van de LTD's (29) op de Nederlandse spaarmarkt aangeboden. De belangrijkste reden voor de populariteit van het Raisin-platform is de (vaak) hogere rente die wordt geboden op de buitenlandse deposito's. In onderstaande figuur zijn de gemiddelde 1-jaars en 5-jaars rentetarieven van spaarplatformdeposito's afgezet tegen de overige LTD's.

AANTAL LTD'S OP PEILDATUM 1 MAART 2024

GEMIDDELDE RENTE LTD'S, PERIODE 2019-2024

Informatie omtrent spaarproducten

Nu sparen weer op de kaart staat, heeft de Autoriteit Financiële Markten (AFM) in december een kort verkennend onderzoek gedaan naar reclame-uitingen van aanbieders richting spaarklanten. Nieuwe spaarproducten zouden anders zijn dan traditionele spaarproducten, zo stelt de AFM: "Wij zien nu producten die een hoger rentepercentage toekennen bij: een hoger saldo, een minimum inleg, opnamebeperkingen enz. Soms wordt de consument ook verplicht kosten te maken voor andere producten; bijvoorbeeld pakketkosten of kosten voor een betaalrekening. Ook komt de AFM 'spaaeraanbiedingen' tegen die eigenlijk een beleggingsproduct zijn".

MoneyView kan niet volledig onderschrijven dat 'nieuwe' spaarproducten anders zijn dan de traditionele. De beschreven beperkingen zijn namelijk niet van vandaag of gisteren: afwijkende rentes (zowel hoger als lager) bij een hoger saldo zijn van alle tijden en sommige spaarrekeningen konden altijd al alleen geopend worden als je ook een betaalde betaalrekening aanhoudt bij dezelfde bank. Over de minimuminleg bij DOS schreef MoneyView al in het Special Item Sparen van 2011; bij ongeveer een vijfde van de DOS kwam toen een minimale inleg voor, uiteenlopend van € 25,- tot en met € 35.000,-. In de loop der jaren kwamen er weliswaar minder producten met dergelijke minima, maar het fenomeen is nooit helemaal verdwenen. Ook opnamebeperkingen, zoals het niet op elk gewenst moment bij je spaargeld kunnen, kwamen in het verleden al voor.

Wat wel een recente ontwikkeling is, is dat er verschuivingen optreden als het gaat om opnamebeperkingen bij LTD's. Geld van een deposito kan vaak alleen vroegtijdig kosteloos worden opgenomen bij onvoorzien en impactvolle gebeurtenissen, zoals bijvoorbeeld overlijden, werkloosheid of arbeidsongeschiktheid. Bij veel van de nieuwe (buitenlandse) deposito's is kosteloos opnemen bij impactvolle gebeurtenissen niet mogelijk of alleen in uitzonderingsgevallen met toestemming van de bank. Bij vroegtijdige beëindiging krijgt de consument bij veel van de buitenlandse LTD's dan alleen de inleg terug en verliest dus de opgebouwde rente.

Combinatieproducten waarbij spaarrente wordt vergoed over het saldo dat niet wordt belegd, zijn ook al jaren op de markt. Vaak werden deze producten voornamelijk in de markt gezet als beleggingsproducten en lag het spaaraspect van deze producten meer op de achtergrond. Nu de spaarmarkt weer aantrekt, wordt er weer meer nadruk gelegd op de hoge spaarrente die de klant kan krijgen over het niet belegde saldo.

De door de AFM aangekaarte punten zijn kortom niet zozeer nieuw, maar de boodschap dat een juiste en volledige informatievoorziening richting de klanten belangrijk is, geeft de AFM uiteraard terecht af. Met de komst van steeds meer buitenlandse producten wordt die informatievoorziening richting klanten steeds crucialer. Zo moet tegenwoordig rekening worden gehouden met allerlei voorwaarden bij spaarproducten waar 10 jaar geleden niemand mee bezig was. Denk hierbij aan zaken als: in welke munteenheid vindt terugbetaling door het depositogarantiestelsel plaats, onder welk depositogarantiestelsel valt de bank en geldt er bronbelasting bij het spaarproduct? Bronbelasting is belasting die sommige landen heffen over de rente die in dat land wordt ontvangen. Bij het verschaffen van informatie over deze aspecten ligt er natuurlijk een belangrijke rol voor de aanbieders, maar ook consumenten zullen zelf kritisch naar de voorwaarden moeten kijken bij de keuze voor een spaarproduct. Een hoge rente is natuurlijk belangrijk, maar klanten moeten niet uit het oog verliezen dat een hoge rente soms ten koste kan gaan van flexibele voorwaarden.

ProductRatings Consumptief Krediet

Voor de ProductRating 'Prijs' zijn 25 PL-en meegenomen in de analyse. Op peildatum 1 maart 2024 is gekeken naar de gemiddelde rentestand bij een saldo van respectievelijk € 5.000,-, € 10.000,-, € 15.000,-, € 25.000,- en € 50.000,- en een looptijd van 60 maanden. Dit heeft tot gevolg dat er twee producten niet zijn meegenomen in het onderzoek vanwege een minimale looptijd van 121 maanden of langer. Om te voorkomen dat de prijsrating een momentopname betreft, is onderzocht of producten zich gedurende de afgelopen anderhalf jaar, of sinds introductie, in de top van de markt hebben bevonden met hun tarief. Bij tarieven op basis van risk based pricing, is de gemiddelde rente gehanteerd van het hoogste en laagste tarief.

Ten behoeve van de ProductRating Voorwaarden zijn 27 PL-en op basis van 48 verschillende criteria uit de MoneyView ProductManager met elkaar vergeleken. De 5-sterrenproducten zijn bij zowel de ProductRating Prijs als Voorwaarden op alfabetische volgorde gerangschikt.

★★★★★ PERSOONLIJKE LENING PRIJS

- **Freo** Persoonlijke Lening
- **Lloyds Bank** Persoonlijke Lening
- **SNS** Persoonlijke Lening

★★★★★ PERSOONLIJKE LENING VOORWAARDEN

- **BNP Paribas** Persoonlijkste Lening
- **Freo** Persoonlijke Lening
- **ING** Persoonlijke Lening

ProductRatings Toegelicht

Het aanbod van PL-en is het afgelopen jaar toegenomen, waardoor er dit jaar weer drie 5-sterrenproducten zijn bij zowel de ProductRating 'Prijs' als de ProductRating 'Voorwaarden'. Twee producten uit de top-3 bij de ProductRating 'Prijs' zijn nieuwkomers. Dit zijn de Persoonlijke Lening van Lloyds Bank en SNS. Het derde 5-sterrenproduct is een oude bekende, namelijk de Persoonlijke Lening van Freo, die sinds de start van de ProductRatings (2010) vijf sterren krijgt. Alle 5-sterrenproducten bevonden zich in de onderzochte periode in de top wat betreft de laagste gemiddelde rente. Zowel Freo als SNS hanteren een eensporig rentebeleid, terwijl Lloyds Bank risk based pricing toepast op haar tarieven.

Bij de ProductRating Voorwaarden heeft de Persoonlijke Lening van Freo voor het eerst vijf sterren ontvangen. Hierdoor heeft ze de primeur om als eerste PL zowel voor de Prijs als de Voorwaarden vijf sterren te krijgen! Daarnaast heeft

de Persoonlijkste Lening van BNP Paribas Personal Finance voor de zevende maal op rij vijf sterren voor de voorwaarden in de wacht gesleept. En net als vorig jaar krijgt de ING Persoonlijke Lening de 5-sterren status. Alle 5-sterrenproducten onderscheiden zich doordat ze niet zijn gericht op een specifieke doelgroep, een generiek karakter hebben en dus breed toegankelijk zijn. De Persoonlijkste Lening van BNP Paribas toont haar flexibiliteit door het bieden van keuzevrijheid als het gaat om de datum waarop de maandelijkse termijnen betaald worden. Tevens staat het de klant vrij om de maandelijkse termijnen binnen het bestaande product te verhogen en is er een combinatie mogelijk van een kortere looptijd en een lagere maandtermijn bij een extra aflossing. De Persoonlijke Leningen van Freo en ING hebben relatief soepele eisen als het om de partner van de aanvrager gaat. Zo is de partner niet verplicht medeschuldenaar en mag bij ING de partner wiens inkomen niet nodig is voor de lening zelfs een negatieve BKR-registratie hebben.